

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 966/2024
28.08.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Матковић Стефановић, председника већа, Татјане Ђурица и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца „VILLAGE FROST“ ДОО Хоргош, кога заступа Ђорђе Мркић, адвокат из ..., против тужених: 1) „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ“ АД из Београда, кога заступа Сабахудин Тахировић, адвокат из ...; 2) „ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА СРБИЈЕ“ ДОО из Београда, коју заступа Бојан Папић, адвокат из ... и 3) „ЕЛЕКТРОМРЕЖЕ СРБИЈЕ“ АД из Београда, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији првотужене изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 1246/22 од 13.06.2024. године, у седници одржаној дана 28.08.2025. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији првотужене изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда у Београду Пж 1246/22 од 13.06.2024. године као изузетно дозвољеној.

УСВАЈА СЕ ревизија првотужене па **СЕ УКИДАЈУ** пресуда Привредног апелационог суда Пж 1246/22 од 13.06.2024. године и пресуда Привредног суда у Суботици П 103/2019 од 04.11.2021. године у ставу I и II у односу на првотужену.

О б р а з л о ж е њ е

Побијаним делом пресуде Привредног апелационог суда Пж 1246/22 од 13.06.2024. године одбијене су жалбе тужених као неосноване и потврђена пресуда Привредног суда у Суботици П 103/2019 од 04.11.2021. године у делу којим је тужбени захтев тужиоца делимично усвојен, па обавезани тужени првог и другог реда да му солидарно исплате износ од 10.901.668,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења па до исплате, као и да му накнаде трошкове парничног поступка у износу од 1.826.000,00 динара са затезном каматом од дана извршности па до исплате, све у року од 15 дана по правноснажности пресуде.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену првотужена је благовремено, преко пуномоћника адвоката, уложила ревизију због погрешне примене материјалног права са предлогом да се у смислу члана 404. Закона о парничном поступку ревизија сматра изузетно дозвољеном.

Према одредби члана 404. Закона о парничном поступку ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања праксе, као и ако је потребно ново тумачење права.

Одлучујући о дозвољености ревизије, Врховни суд је нашао да се основано истом указује да другостепена пресуда није у складу са судском праксом, те да су испуњени услови из одредбе члана 404. Закона о парничном поступку за њену изузетну дозвољеност. Отуда је одлучено као у ставу првом.

Одлучујући о ревизији у границама одређеним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку доношења побијане одлуке није учињена апсолутно битна повреда из одредбе члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном утврђењу нижестепених судова тужилац је са првотуженом, ревидентом, као снабдевачем електричне енергије, дана 07.02.2017. године закључио уговор о потпуном снабдевању електричном енергијом. За време важења наведеног уговора, а у периоду од 03.06.2017. године до 17.06.2017. године, дошло је до више прекида у напајању (шест) и то увек ненајављено. Обзиром да се радило о периоду прераде сировог грашка, прекиди у снабдевању су тужиоцу проузроковали штету због чега се обратио друготуженој. ЕПС Дистрибуција, ДОО Београд сачинила је записник од 20.09.2017. године којим је констатовано да је укупни износ захтеване штете 67.418,40 еура односно 8.090.208,00 динара с тим да је мишљење комисије друготужене да је захтев делимично основани и то погледу испада, односно прекида напајања у дане 20. и 24.06.2017. године, будући да спадају у домен осигурања од одговорности, док у погледу осталих дана (06.06, 23.06. и 25.06.2017. године) захтев сматра неоснованим налазећи да је прекид напајања узрокован вишом силом и то грмљавином, кишом и јаким ветром. На основу наведеног закључен је уговор у вансудском поравнању између Компаније „Дунав осигурање“ АД Београд и тужиоца којим је тужиоцу призната штета у износу од 1.178.000,00 динара.

Из налаза и мишљења вештака електро струке утврђено је да је време отклањања узрока који су довели до прекида напајања морало бити краће, посебно уколико се дистрибутивна мрежа правилно одржава, да код означавања насталог квара није тачно наведено где се квар догодио како се то иначе наводи у погонским листовима Електродистрибуције. Иначе, хладњача тужиоца повезана је на дистрибутивни систем, не преносни, при чему је место раздвајања одговорности Електромрежа ад као преносног система и Електродистрибуције као дистрибутивног система на напонском нивоу 100 kV.

Код таквог чињеничног стања првостепени суд налази да је првотужена, која је имала закључен уговор о потпуном снабдевању, одговорна за такво снабдевање, да није доказала да постоје услови које искључују њену одговорност односно постојање више

силе, јер грмљавина, киша и јак ветар немају такав карактер. Затим образлаже да првотужена и друготужена нису доказали постојање кварова - друготужена на мрежи која спада у њену надлежност у погледу одржавања и испоруке, а која је и дужна да врши снабдевање и одржавање дела дистрибутивне мреже електричне енергије. Дакле, првостепени суд налази да нема искључења оговорности првотужене као уговорне стране а да је друготужена одговорна јер оператор дистрибутивног система у чијој је надлежности одржавање и испорука крајњем купцу електричне енергије. Тужбени захтев у односу на трећетуженог „Електромереже Србије“ је одбијен уз образложење да су потешкоће и прекиди у снабдевању настали на трафо станицама испод нивоа одговорности тог правног лица, односно у нивоу који је у надлежности „Електродистрибуције“, у смислу одредбе члана 108. Закона о енергетици.

Другостепени суд прихвата материјалноправни закључак првостепеног, а жалбене наводе првотужене да је уговором искључена одговорност за штету сматра неоснованим обзиром да, како образлаже, уговорним одредбама не могу се мењати нити искључивати императивне одредбе закона који регулишу институт проузроковања штете и одговорности за исту.

Првотужена ревизијом побија одлуку другостепеног суда указујући да је њена одговорност искључена уговором одредбом члана 15. став 4 уговора, да њена пасивна легитимација не произилази ни из одредби Закона о енергетици којима су разграничене делатности дистрибутера и снабдевача, да управо околност да је у односу на АД Електромережа Србије одбијен тужбени захтев указује да је морао бити одбијен и у односу на првотужену као снабдевача, да нижестепени судови из чињенице да је закључен уговор о потпуном снабдевању изводе закључак да је првотужена и одговорна за исто јер је појам тог уговора погрешно тумачен. Такође, указује да је одлука неразумљива и због тога што је погрешно означена првотужена као ЈП „Електропривреда Србије“ иако је дошло до статусне промене.

Неосновано се ревизијом указује да је код првотужене дошло до статусне промене. Промена облика организовања, односно правне форме и назива не представља статусну промену. Чињеница је да је у обе пресуде, и првостепеној и другостепеној, у уводу првотужена означена као ЈП „Електропривреда Србије“, иако је 13.04.2023. године дошло до промене правне форме и назива, па је назив Акционарско друштво „Електропривреда Србије“, а скраћени назив ЕПС АД Београд. Овако погрешно означавање није од утицаја јер се грешке у писању и куцању у свако доба могу исправити.

Законом о енергетици, уређују се, између осталог, услови за сигурно снабдевање купаца, заштита купаца енергије и енергената, услови и начин обављања енергетских делатности. Према одредбама наведеног закона, дистрибуција електричне енергије је пренос електричне енергије преко дистрибутивног система ради испоруке електричне енергије крајњим купцима и не обухвата снабдевање електричном енергијом (члан 2. став 1. тачка 26. Закона). Испорука електричне енергије је физичка предаја електричне енергије у мрежу или њено преузимање из мреже (члан 2. став 1. тачка 49.). Оператор дистрибутивног система електричне енергије је енергетски субјект који обавља делатност дистрибуције електричне енергије и управљање дистрибутивним системом електричне енергије, одговоран је за рад, одржавање и

развој дистрибутивног система на одређеном подручју, његово повезивање са другим системима и за обезбеђење дугорочне способности система да испуни потребе за дистрибуцијом електричне енергије на економски оправдан начин (члан 2. став 1. тачка 103.). Потпуно снабдевање је продаја електричне енергије или природног гаса код које количине електричне енергије или природног гаса за обрачунски период није утврђена уговором о снабдевању, већ крајњи купац има право да одреди количину на основу остварене потрошње на месту примопредаје (члан 2. став 1. тачка 117.). Снабдевање електричном енергијом је продаја електричне енергије купцима за њихове потребе или ради препродаје (члан 2. став 1. тачка 143.).

Према одредби члана 16. став 1. истог прописа, енергетске делатности у смислу овог закона су, између осталог: 1) производња електричне енергије; 3) пренос електричне енергије и управљање преносним системом; 4) дистрибуција електричне енергије и управљање дистрибутивним системом; 6) снабдевање електричном енергијом.

Према одредби члана 127. оператор дистрибутивног система електричне енергије обавља делатност дистрибуције електричне енергије и управља дистрибутивним системом изузев дела 110. kV дистрибутивног система у трансформаторским станицама 110/h/kV на објективан, транспарентан и недискриминаторан начин, а према одредби члана 135. оператор дистрибутивног система одговоран је за сигуран, поуздан, безбедан рад дистрибутивног система и квалитет испорчене енергије, односно управљања трансформаторским пољима 110 /kV у дистрибутивним трансформаторским станицама 110/h/kV и дистрибутивног система средњег и ниског напона, на начин који обезбеђује сигурност испоруке електричне енергије.

Код оваквих законских одредби основано се ревизијом указује на различитост енергетских делатности које обављају различити субјекти, а које је условљено претходним добијењем лиценци, као и да је друготужена одговорна за рад, одржавање и развој дистрибутивног система, односно за квалитет и поузданост снабдевања.

Тужилац јесте са ревидентом, првотуженом, закључио уговор о потпуном снабдевању, односно уговор којим количина електричне енергије за обрачунски период није утврђена самим уговором већ сам крајњи купац, конкретно тужилац, има право да одреди количину, а на основу остварене потрошње на месту примопредаје. Прекиди у снабдевању до којих је дошло код тужиоца, и по мишљењу Врховног суда, немају карактер више силе будући да се киша, ветар и грмљавина не могу сматрати догађајима који се не могу предвидети. Међутим, првотужена своју пасивну легитимацију није спорила искључиво наводима о постојању више силе, већ је тврњом о уговорном искључењу одговорности. Такав навод другостепени суд не прихвата образлажући да се уговорним одредбама не могу мењати нити искључивати императивне одредбе закона које регулишу институт проузроковања штете. Занемарује другостепени суд да су прописи о вануговорној одговорности императивне природе, а овде се ради о уговорној одговорности за штету. Прописи о уговорној одговорности за штету су диспозитивне природе, па се она може уговором унапред проширити, ограничити или искључити. У том смислу диспозиција странака може бити ограничена императивним одредбама (на пример одредба члана 264. став 2. Закона о

облигационим односима). Када се ради о уговорној одговорности, не може се искључити одговорност дужника за намерно неиспуњење или крајњу непажњу, односно може се искључити због обичне непажње (*culpa levis*).

Стога, како је одговорност првотуженог, чињенично и правно, у образложењу побијаних одлука, заснована на закљученом уговору, то је правно неутемељен закључак другостепеног суда да се она не може уговором ограничити. С тим у вези, имајући у виду законом разграничену делатност снабдевача и дистрибутера са једне стране, као и уговорно ограничење одговорности снабдевача за кварове на дистрибутивној мрежи односно у снабдевању, то се материјално правни закључак одговорности првотуженог за сада не може прихватити као основан. Он зависи од тога где је квар настао, односно да ли је искључиво на дистрибутивној мрежи, што би искључивало одговорност првотуженог и да ли се ради о прекиду снабдевања, односно неиспуњењу уговорне обавезе намерном или крајњом непажњом.

Произилази да због погрешне примене материјалног права, ни чињенице нису јасно разјашњене, па је применом одредбе члана 416. став 2. Закона о парничном поступку одлучено као у ставу другом.

У поновном поступку првостепени суд ће разјаснити наведено, имаће у виду цитиране одредбе Закона о енергетици и Закона о облигационим односима, те да се ради о уговорној одговорности која може бити ограничена, односно искључена, осим у случају крајње непажње и намере.

Како је укинута одлука о главој ствари према првотуженом, то је у односу на првотуженог морала бити укинута и одлука о трошковима, како би се о истим одлучило коначном одлуком.

**Председник већа-судија
Татјана Матковић Стефановић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић